

بررسی «اقتصادسراسرآمد» از تاثیر جنگ اوکراین بر دریای سرخ

دریای سرخ منطقه‌ای مهم برای تجارت جهانی

افزایش اهمیت راهبردی دریای سرخ برای غرب

مسئله گسره راهبردی – توحید وروستان
– دریای سرخ یک پیوند حیاتی در شبکه‌ای از آبراه‌های جهانی بوده که شریان اقتصادی مهمی برای جهان است. سالانه بیش از ۱۰ درصد تجارت جهانی از دریای سرخ می‌گذرد. برخی از استراتژیک‌ترین آبراه‌های جهان مانند باب المندب در ورودی جنوبی دریای سرخ و کانال سوئز مصر در شمال قرار دارد. اهمیت دریای سرخ فقط به دلایل اقتصادی نیست، بلکه از نظر ژئوپلیتیکی، نظامی و استراتژیک نیز برای قدرت‌های بزرگ اهمیت بالایی دارد. بنابراین، این پرسش مطرح می‌شود که چرا هر کشور غربی نسبت به دریای سرخ وسواس دارد. دریای سرخ یکی از شلوغ‌ترین خطوط کشتیرانی جهان است. این یک خط ارتباطی دریایی ضروری و برای حفظ ثبات سیاسی و اقتصادی بسیاری از کشورها حیاتی است. این منطقه بین قاره‌های آسیا و آفریقا از اهمیت استراتژیک بالایی برخوردار است. رقابت فزاینده‌ای بین قدرت‌های جهانی برای ایجاد پایگاه‌های نظامی و اطلاعاتی در این منطقه برای گسترش نفوذ خود وجود دارد. منطقه شاخ آفریقا به مرکز ۱۳ پایگاه نظامی خارجی تبدیل شده که میزبان پایگاه‌های ایالات متحده آمریکا، چین، فرانسه، ژاپن، عربستان سعودی و سایر کشورها است. در این میان، جیپوتی میزبان شش مورد از آن‌ها است.

اهمیت استراتژیک دریای سرخ

همه قدرت‌های بزرگ از جمله انگلیس، آمریکا، فرانسه و غیره پایگاه‌های نظامی خود را در منطقه دارند که می‌خواهند از طریق آن نفوذ خود را اعمال کنند. فرانسه همچنین پایگاه نظامی خود را در جیپوتی حفظ کرده و از طریق دریای سرخ، بخش‌های خارج از کشور مانند رونیون و مایوت در جنوب غربی اقیانوس هند به پشتیبانی خود ادامه می‌دهد. ایالات متحده در دهه ۱۹۷۰ یک مرکز نظامی بزرگ در جزیره دیگو گارسسیا در اقیانوس هند ایجاد و در سال ۲۰۰۲ یک پایگاه ضد تروریسم در جیپوتی افتتاح کرد. تقریباً ۱۰

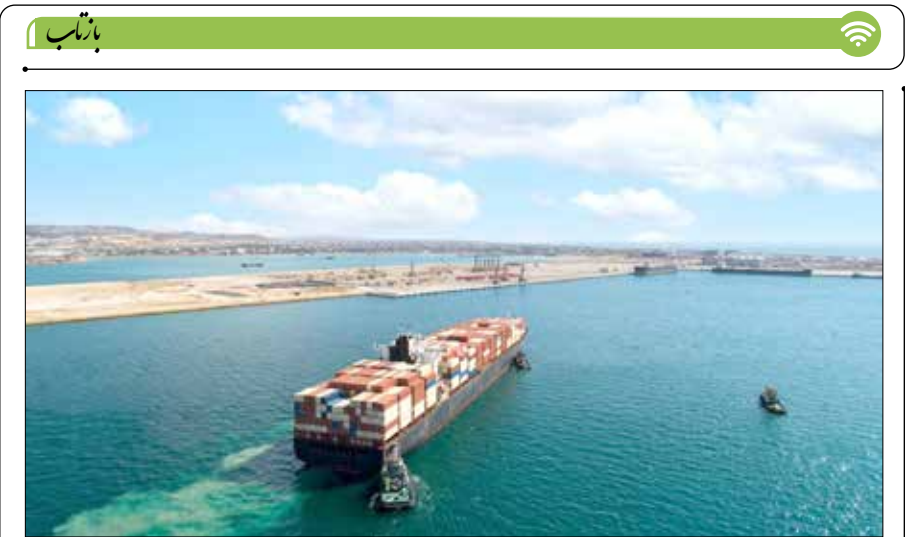
اعلام ساخت کریدور اقتصادی هند-خاورمیانه-اروپا یا IMEC وضعیت را پیچیده می‌کند که به دنبال اتصال هند به چندین کشور عربی خلیج فارس در خاورمیانه و اروپا از طریق یک کریدور تجاری متشکل از بنادر، راه آهن و جاده است. در مجموع، انتظار می‌رود که اوضاع جیپوتی و کشورهای همسایه آن با پایان یافتن درگیری اوکراین و روسیه و به دلیل یورش اسرائیل به غزه، به شدت داغ شود.

شده‌اند بسیار مهم است. حدود ۱۵ درصد از کل تجارت نفتی اروپا از جیپوتی می‌گذرد. همچنین، کابل زیر دریایی که داده‌ها را بین سه قاره انتقال می‌دهد از این کشور عبور می‌کنند. درک اهمیت ژئواستراتژیک جیپوتی با رتبه ۱۷۱ در شاخص توسعه انسانی، بسیار سنگین خواهد بود. این کشور میزبان تنها پایگاه حمایتی چینی در خارج از کشور است و تنها پایگاه نظامی ژاپن در خارج از کشور است. پایگاه نظامی پشتیبانی ملی ایتالیا نیز در جیپوتی قرار دارد. روسیه و ترکیه همچنین به دنبال پایگاه‌های نظامی در این کشور کوچک هستند. باید توجه داشت که درگیری اخیر در غزه، ساختار امنیتی کشورهای شاخ آفریقا را متزلزل کرده است. همچنین، افزایش سرمایه گذاری چین در جیپوتی در چارچوب طرح ابتکار کمربند و جاده، اهمیت ژئواستراتژیک این کشور کوچک آفریقایی را افزایش داده است. از همین روی، اعلام ساخت کریدور اقتصادی هند-خاورمیانه-اروپا یا IMEC وضعیت را پیچیده می‌کند که به دنبال اتصال هند به چندین کشور عربی خلیج فارس در خاورمیانه و اروپا از طریق یک کریدور تجاری متشکل از بنادر، راه آهن و جاده است. در مجموع، انتظار می‌رود که اوضاع جیپوتی و کشورهای همسایه آن با پایان یافتن درگیری اوکراین و روسیه و به دلیل یورش اسرائیل به غزه، به شدت داغ شود. چون توازن قدرت در خاورمیانه بار دیگر برای بسیاری از کشورهای بزرگ مهم شده است.

تجارت جهانی، کشتیرانی اقیانوس است. حدود ۹۰ درصد از کالاهای مبادله شده از طریق امواج حمل می‌شود. و بیش از ۱۰ درصد از محموله‌های دریایی هر ساله از طریق آب‌های دریای سرخ عبور می‌کند که بیشتر تجارت آسیایی با اروپا را شامل می‌شود. چون کانال سوئز دریای سرخ را به دریای مدیترانه متصل می‌کند، در این روند تاثیرگذار است و کوتاه‌ترین مسیر دریایی از اروپا به آسیا را تشکیل می‌دهد. همچنین مهم است که در حال حاضر، تقریباً ۲۰۵ درصد از تولید نفت جهان از طریق آن انجام می‌شود. در مجموع، پس از قطع صادرات گاز روسیه به اروپا، غرب با بحران انرژی بی‌سابقه‌ای دست و پنجه نرم می‌کند. بنابراین، با افزایش فشار ژئوپلیتیکی، اهمیت این منطقه حتی بیش از پیش افزایش خواهد یافت.

چرا همه جیپوتی را دوست دارند؟

کشور جیپوتی در شاخ آفریقا با قلمرو تنها ۲۳۰۰۰ کیلومتری نقش مهمی در رویکرد سیاست جهانی و منطقه‌ای دارد. تلاش مستمر کشورهای قدرتمند برای تسلط بر منطقه هند و اقیانوس آرام اکنون به سواحل آفریقای شرقی نیز کشیده شده و جیپوتی کوچک نقطه کانونی در رقابت ژئوپلیتیکی در دریای سرخ است. موقعیت جیپوتی مشرف به تنگه باب المندب که اقیانوس هند را از طریق خلیج عدن به دریای سرخ و مدیترانه متصل می‌کند برای درک اینکه چرا قدرت‌های بزرگ در آنجا متمرکز

عسکری نسب مدعی شد

رونق صادرات محصولات کشاورزی در بندر چابهار باراه اندازی خط مستقیم کشتیرانی به هند

مسئله
مدیرکل بندار و دریانوردی سیستان و بلوچستان گفت: صادرات محصولات کشاورزی در بندر چابهار با راه اندازی خط مستقیم کشتیرانی و ارسال محموله‌های محصولات باغی و کشاورزی صادراتی با استفاده از کانتینرهای یخچالی آغاز تحول و رونق توسعه تجارت با کشورهای مختلف از جمله هندوستان است. به گزارش اقتصادسراسرآمد، قاسم عسکری نسب به ایرنا اظهارکرد: به تازگی خط ثابت و مستقیم بین بندر شهید بهشتی چابهار و بندر هند فعال شده که با فعال شدن آن این قابلیت را داریم تا محصولات کشاورزی را که از استان‌های مختلف به این نقطه حمل می‌شود، به هندوستان حمل کنیم. وی بیان کرد: با راه اندازی سرویس منظم حمل کانتینری یخچالی از این بندر امکان واردات، صادرات و ترانزیت کالاهای یخچالی، سردخانه‌ای و کالاهای عمومی از بندر چابهار به مقاصد بندار هند و از مبدأ هند به چابهار فراهم شده و این نوید دهنده رونق حمل و نقل دریایی است. مدیرکل بندار و دریانوردی سیستان و بلوچستان گفت: امکانات مستقیم انتقال کالاهای کانتینری؛ هزینه‌های حمل دریایی صادرات محصولات باغی، کشاورزی و شیلاتی را از مبدأ چابهار کاهش داده است. وی افزود: سرویس مستقیم حمل کانتینری به بندر چابهار، هزینه حمل دریایی کانتینر از مقصد بندر چابهار را به صورت چشمگیری کاهش داده است.

عسکری نسب اظهار کرد: سرویس مستقیم حمل کانتینری از مقصد چابهار به بندار ناواشیوای هند، ژوهای، تایکنگ و کینگداو چین با همکاری کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران راه اندازی شده و از دلایل اصلی کاهش هزینه حمل دریایی کالاهای کانتینری در مسیرهای دریایی است. وی هزنه حمل یک دستگاه کانتینر چهل فوت از ژوهای چین به بندر چابهار را یک هزار و ۵۰۰ دلار و هزینه حمل یک دستگاه کانتینر بیست فوت را در این مسیر یک هزار و ۵۰۰ دلار ذکر کرد. مدیر کل بندار و دریانوردی استان سیستان و بلوچستان همچنین هزینه ارسال کانتینرهای ۴۰ فوت و ۲۰ فوت از مقصد بندر چابهار به ناواشیوای هند را به ترتیب ۲۰ و ۱۰ دلار ذکر کرد که کمترین قیمت نسبت به سایر مسیرهای مشابه است. وی ادامه داد: با راه اندازی سرویس های مستقیم حمل کانتینری امکان ارسال محموله های کانتینری یخچالی از طریق بندر چابهار به ناواشیوا به هزینه انتقال ۶۰۰ دلار به ازای هر دستگاه کانتینر ۴۰ فوت یخچالی وجود دارد. عسکری نسب بیان کرد: علاوه بر تخفیف ۷۵درصدی در هزینه های انبارداری، هزینه‌های تخلیه و بارگیری کانتینر (THC) نیز در بندر چابهار نسبت به سایر بنادر از ۳۰ درصد تخفیف برخوردار است.

آمادگی کنسر سیوم آلمانی برای سرمایه گذاری در مازندران

بازدید ژرمن‌ها از شهر بندر نوشهر باهدف اجرای طرح های سرمایه گذاری

مسئله
مدیرکل بندار و دریانوردی استان مازندران از بازدید یک هیات آلمانی متشکل از مدیران ارشد حمل و نقل بین المللی اوراسیا از فرصت های اقتصادی بندر نوشهر باهدف اجرای طرح های سرمایه گذاری در استان خبر داد.

به گزارش اقتصادسراسرآمد، سعید کیا کجوری در دیدار با مدیران ارشد و نمایندگان حمل و نقل بین‌المللی اوراسیا از آلمان گفت: فرصت های سرمایه گذاری در محوطه و پسکرانه بندر نوشهر، از سرمایه‌گذاری در زمینه لجستیک کالا و صنایع تبدیلی تا ساخت انبارهای سرپوشیده چند منظوره، سیلوی غلات و مخازن روغن خوراکی را شامل می‌شود. وی ضمن تشریح توانمندی‌ها، امکانات و زیرساخت‌های ایجاد شو دند در منطقه و ویژه اقتصادی بندر نوشهر در زمینه صادرات و واردات و ترانزیت انواع کالا، اظهار کرد: سیاست‌های سازمان بندار و دریانوردی در حوزه سرمایه‌گذاری، بر تسهیل امور و حمایت‌های همه‌جانبه از سرمایه‌گذاران است.

وی ابراز امیدواری کرد: به زودی شاهد همکاری بیش از پیش ۲ طرف در راستای افزایش تبادلات بازرگانی و ترانزیت به ویژه در مسیر کریدور شمال-جنوب و همچنین سرمایه‌گذاری‌های مشترک در زمینه‌های مورد علاقه باشیم. استاندار مازندران هم پیش از این در گزارشی به رسانه‌ها اعلام کرد توسعه روابط اقتصادی با کشورهای منطقه اوراسیا مهم ترین راهبرد این دولت جهادی بوده و تمام سعی و تلاش آن است بتوانیم با دیپلماسی قوی و سازنده افزون بر رونق بخشی اقتصادی استان همچنین گام های موثری در حوزه رفع موانع صادرات و واردات از کشورهای این حوزه جغرافیایی برداریم.

سید محمود حسینی پور نوری افزود: دیپلماسی اقتصادی راهی سازنده در جهت افزایش رشد و شکوفایی اقتصادی و مقاوم کردن اقتصاد کشور در برابر تحریم‌های اقتصادی است، و بنابراین بهره‌برداری هدفمند و عملیاتی شدن ظرفیت‌های استان با استفاده از پتانسیل دیپلماسی اقتصادی سفارتخانه‌های جمهوری اسلامی ایران در کشورهای حاشیه دریای خزر می تواند منجر به شتاب بخشیدن به صادرات محصولات تولیدی مازندران توسط بخش خصوصی شود.مجمع اقتصادی اوراسیا یک مجمع اقتصادی میان گروهی از کشورهای آسیایی و اروپایی است. این مجمع از ۱۰ اکتبر سال ۲۰۰۰ میلادی آغاز به کار کرد. در مجمع اقتصادی اوراسیا کشورهای بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان، روسیه و ارمنستان و ایران عضویت دارند.مازندران سه بندر شامل بندار امیرآباد بهشهر، منطقه ویژه اقتصادی نوشهر و فریدونکنار است.

منطقه ویژه اقتصادی بندر نوشهر با بیش از ۸۰ سال به گستره ۸۸هکتار و دارا بودن ۱۱ پست اسکله تجاری و خدماتی و تجهیزات مدرن بندری و دریایی از ظرفیت مناسبی برای تخلیه و بارگیری انواع کالا‌ها و پذیرش کشتی های تجاری با ظرفیت بالغ بر شش هزار و ۵۰۰ تن برخوردار است.

شنبه- ۲۷ آبان ۱۴۰۲- سال هفتم- شماره ۱۷۸۵

اقتصاد دریا

کشورهای خلیج فارس

بخش چهارم

دکتر همایون الهی – البته با تأمین عمق استراتژیکی مناسب‌تر، راه را برای داشتن نقش فعال‌تر و مؤثر‌تر در خلیج فارس و دستیابی به اهداف توسعه طلبانه خود در منطقه هموار می‌نماید. اهداف عراق تسلط بر سواحل شمالی (خاک ایران) و جنوبی (خاک عربستان و سایر شیخ نشین‌ها) خلیج فارس می‌باشد. دلیل مهم دیگر برای ادعای عراق به خصوص در سال‌های اخیر وجود منابع نفتی عظیم کویت است که با تسلط بر کویت یا جزایر آن می‌تواند این منابع را به نفع خود مورد استفاده قرار دهد. با توجه به این دلایل است که دولت‌های عراق از زمان تشکیل تا به امروز مدعی حاکمیت بر کل خاک کویت و در حد محدود خواستار جزایر وربه و بوبیان هستند. درخواست عراق همیشه توسط دولت انگلستان و سپس دولت مستقل کویت رد شده است.

ورود سربازان و نیروهای عراقی به کویت در ۱۳۴۸ (آوریل ۱۹۶۹) همزمان با تشدید بحران اروندرود و احتمال درگیری بین نیروهای ایران و عراق واقع شد. در این زمان عراق به بهانه حفظ امنیت خود، کویت را وادار به قبول استقرار نیروهای خود در این کشور نمود. هرچند بعد از فروکش کردن بحران عراق از خروج نیروهای خود از کویت خودداری نمود و این نیروها تا سال ۱۳۵۷ (۱۹۷۸) در آنجا باقی ماندند.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، عراق خود را حامی کشورهای عربی منطقه در مقابل خطر ایران (خط واهی و تبلیغ شده توسط غرب می‌دانست و به همین علت روابط عراق و کویت گسترش یافت. با آغاز تجاوز عراق به خاک ایران، عراق به دلیل امنیتی خواستار جزایر وریه و بوبیان شد که ابتدا مورد قبول دولت واقع نشد ولی با پیروزی ایران در جنگ، در سال ۱۳۳۳ (اواسط نوامبر ۱۹۸۴) موافقت نمود که سه جزیره کویتی وریه، بوبیان و فلیکه را در اختیار عراق قرار دهد. این جزایر در جنگ علیه ایران به نحو مؤثری توسط عراق به کار گرفته شد.

بعد از برقراری آتش بس بین ایران و عراق، ادعای این کشور در خصوص مالکیت سرزمین کویت بار دیگر از سر گرفته شد. در سال ۱۳۶۷ (اکتبر ۱۹۸۸) واحدهایی از ارتش عراق تا عمق ۲۰ کیلومتری خاک کویت پیشروی کردند هرچند بعد از مذاکرات بین رهبران کویت و عراق، این نیروها خاک کویت را ترک گفتند. در این مدت با وجود درخواست و فشار کویتی‌ها برای حل اختلافات مرزی با عراق، مقامات عراقی از امضاء هرگونه موافقت‌نامه‌ای در این خصوص خودداری کردند. عراق برای جامه عمل پوشاندن به آرزوی دیرینه این کشور، در ۱۲ مرداد ۱۳۶۹ (دوم آگوست ۱۹۹۰) نیروهای خود را وارد کویت نمود و به سرعت این کشور را به اشغال خود درآورد. دولت عراق ابتدا یک دولت آزاد در کویت تشکیل داد ولی پس از چند روز رسماً کویت را ضمیمه خاک خود نمود.

در ۲۸ دی ۱۳۶۹ (۱۹۹۱) نیروهای آمریکاً و متحدینش حمله همه جانبه‌ای را علیه عراق آغاز نمودند و توانستند ارتش عراق را در مدتی کمتر از ۶ هفته شکست داده و مجبور به عقب نشینی از خاک کویت بنمایند.

تحولات بعد از جنگ در روابط عراق و کویت شکست عراق در تسخیر کویت و خرابی‌های ناشی از حملات نیروهای متفقین به عراق که گفته می‌شود تا ۲/۳ نیروی نظامی این کشور را منهدم نموده است به معنی پایان ادعای ارضی عراق در کویت یا بر کویت نبُود. در این جنگ هزاران تن بمب طی ۹۳ هزار سورتی پرواز بر روی عراق ریخته شد. ۲۸۸ موشک کروز به سوی این کشور پرتاب گشت (۱۲ فروند آن توسط زیر دریایی‌ها پرتاب شد). آمریکا بخصوص از موادشیمیایی و میکروبی استفاده نمود و گفته می‌شود که بسیاری تسلیحات جدید را در جنگ به آزمایش گذاشت (این آزمایش باعث شیوع نوعی بیماری مرگبار میان سربازان آمریکایی شرکت کننده در جنگ خلیج فارس شد). لیکن با وجود حضور نیروهای آمریکایی در کردستان عراق، اعمال ممنوعیت پرواز در بخش‌های زیادی از آسمان عراق، اعمال تحریم اقتصادی علیه این کشور و غیره، ادعاهای دولت عراق بر کویت از همان ماه‌های اولیه پس از جنگ با شدت زیاد شروع شد.

دولت کویت به منظور پیشگیری از خطرات احتمالی حملات نظامی عراق سیاست‌های زیر را دنبال نموده است:

مکویت از آمریکا و دولت‌های غربی درخواست کرد تا نیروهای نظامی خود را دوباره به کویت اعزام نکنند. در نتیجه آمریکا ۵۰۰۰ نفر نیروی زمینی و ۲۴۰۰ نفر نیروی دریایی به این کشور اعزام کرد. همچنین ۳ ناو جنگی همراه با تجهیزات نظامی فراوان به جزیره بوبیان اعزام نمود.